7/1968,1972 -4-

398

T.C.
BAŞBAKANLIK
HAZİNE MÜSTEŞARLIĞI
Dış Ekonomik İlişkiler Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.1.HM.0.DEİ.06.03/GNL

29.05.00* 43084

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI GENEL SEKRETERLİĞİNE

İlgi: 08.05.2000 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-5477 sayılı yazınız.

İlgi'de kayıtlı yazınız konusu, Karaman Milletvekili Zeki Ünal'ın Ziraat Bankası çalışanlarının talepleri ve yurt dışından sağlanan krediler ile iç ve dış borç ile ilgili soru önergelerine ilişkin açıklamalar ekte gönderilmektedir.

Bilgileri ve gereğini arz ederim.

Recep ÖNAL
Devlet Bakanı

Ek: 2

349

Milletvekili Zeki Ünal'ın Yurt Dışında Sağlanan Krediler ile İç ve Dış Borç ile İlgili 7/1972 Sayılı Soru Önergesi'ne İlişkin Açıklamalar

1) IMF ile 1999 yılı Aralık ayında yapılan 'Stand-By' düzenlemesi çerçevesinde, 3 yıl boyunca 2,892 milyar SDR (yaklaşık 4 milyar ABD Doları) tutarında fon sağlanması öngörülmüş olup, 1999 senesi Aralık ve 2000 senesi Nisan aylarında iki dilim halinde 598 milyon ABD Doları serbest bırakılmıştır.

   SDR'nin (Special Drawing Rights- Özel Çekme Hakları) değeri dört para biriminin (Euro, ABD Doları, Japon Yeni, İngiliz Sterlini) belirli miktarlarının ABD Doları cinsinden değerlerinin toplanması suretiyle günlük olarak hesaplanmaktadır. SDR'nin kullanımına ilişkin olarak uygulanan faiz oranları ise Amerika Birleşik Devletleri, İngiltere, Fransa, Almanya ve Japonya'da para piyasalarındaki kısa vadeli faiz oranlarının ağırlıklı ortalamalarının haftalık olarak hesaplanması ile belirlenmektedir.

   IMF ile yapılan 'Stand-By' düzenlemesi çerçevesinde sağlanan kaynağın vadesi 5,5 yıl olup, faizi 1 Mayıs, 2000 tarihi ile başlayan hafta itibarı ile %4,29'dur.

2) IMF ile yapılan 'Stand-By' düzenlemesi çerçevesinde, Hükümetimiz tarafından IMF'ye gönderilen niyet mektubunda, 2000 senesinde kamu kesimi net dış borçlanmasının (yeni borçlanmalar – geri ödemeler) GSMH'nin %2,5'ine (yaklaşık 5,25 milyar ABD Doları tutarına) ulaşması öngörülmüştür.

   Bu çerçevede, 2000 yılı içerisinde uluslararası sermaye piyasalarından tahvil ihracı yoluyla 6 milyar ABD Doları borçlanılması öngörülmüş ve sene başından bu yana 3,4 milyar ABD Doları tutarında tahvil ihracı gerçekleştirilmiştir. Sözkonusu tahvil ihraçları, kredi notu benzer ülkelerin tahvil ihraçlarından daha düşük maliyetlerle gerçekleştirilmiştir. Türkiye'nin içinde bulunduğu olumlu ekonomik ve politik ortamın, 2000 senesinin geri kalan kısmında da uygun koşullarda tahvil ihracı gerçekleştirme imkanı sağlayacağı düşünülmektedir. Tahvil ihracı yoluyla sağlanacak kredilerin maliyetleri ve vadeleri uluslararası piyasa koşulları ve ülkemizin kredi değerliliği çerçevesinde belirlenecektir.

7/1972

400

2000 senesinin ilk üç ayında, kamuya ait proje finansmanı için 932 milyon ABD Doları tutarında kredi sağlanmıştır. Yılın geri kalan kısmında proje finansmanı için sağlanacak kredilerin vade ve faizleri piyasa koşullarına göre belirlenecektir.

Dünya Bankası önümüzdeki 3 yıl içerisinde 3 milyar ABD Doları tutarında bir yapısal uyum kredi paketi üzerinde çalışmaktadır. Bu paket:

- Ekonomik Reform Kredisi (750 milyon ABD Doları)
- Mali Sektör Uyum Kredisi-I (750 milyon ABD Doları)
- Mali Sektör Uyum Kredisi-II (750 milyon ABD Doları)
- Kamu Sektörü Reform Kredisi'ni (750 milyon ABD Doları) içermektedir.

Ayrıca, yine önümüzdeki 3 yıl içerisinde Dünya Bankası'ndan, 'Ülke Değerlendirme Stratejisi' çerçevesinde maksimum 2,25 milyar ABD Doları tutarında kaynak sağlanması öngörülmektedir.

Yukarıda bahsi geçen kredilerin haricinde, ülkemizde yaşanan deprem felaketi sonrasında aşağıda belirtilen kuruluşlardan finansman sağlanmıştır:

IMF	500 milyon ABD Doları
Dünya Bankası	993,8 milyon ABD Doları
Uluslararası Finans Kurumu (IFC)	50 milyon ABD Doları
Avrupa Konseyi Kalkınma Bankası	303 milyon ABD Doları
Avrupa Yatırım Bankası	607 milyon ABD Doları
İslam Kalkınma Bankası	300 milyon ABD Doları
Körfez İşbirliği Konseyi	400 milyon ABD Doları
Karadeniz Ticaret ve Kalkınma Bankası	10 milyon ABD Doları

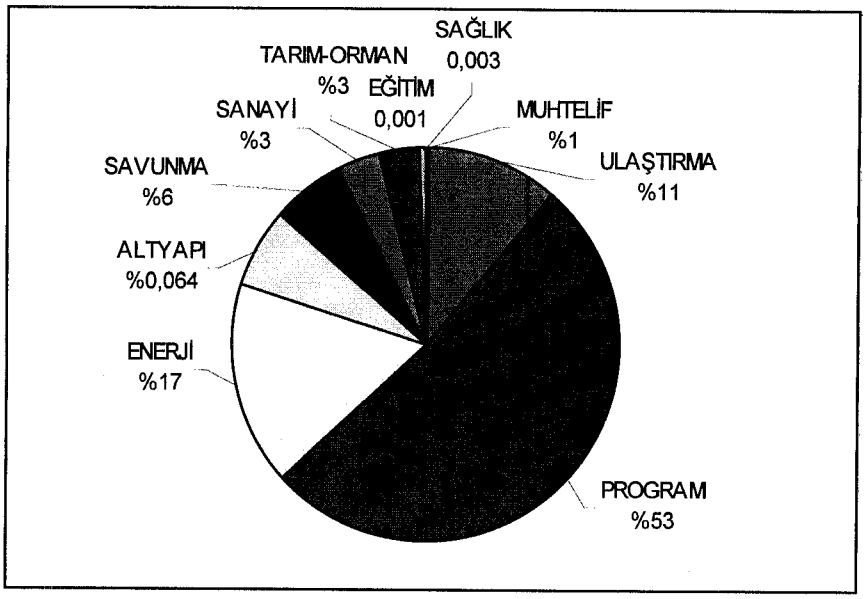
Ayrıca, Avrupa Birliği kaynaklarından finansman temini için de görüşmeler devam etmektedir.

3) Yurt dışından sağlanan fonların kullanımı finansman kaynaklarına göre aşağıda belirtilen şekilde gerçekleşmektedir:

a) IMF'ten sağlanan kaynaklar ödemeler dengesi finansmanında;
b) Uluslararası sermaye piyasalarından tahvil ihracı yolu ile sağlanan kaynaklar, bütçe finansmanında;
c) İkili anlaşmalar ile uluslararası ve bölgesel kuruluşlardan sağlanan kaynaklar proje finansmanında kullanılmaktadır.

d) Dünya Bankası'ndan sağlanan 'Yapısal Uyum' kredileri bütçe ve ödemeler dengesi finansmanında, proje kredileri ise proje finansmanında kullanılmaktadır.

01/06/1999-31/04/2000 tarihleri arasında sağlanan kredilerin toplam tutarı 13,976 milyar ABD Doları olup, sözkonusu dönem içerisinde sağlanan kredilerin sektörel dağılımı aşağıdaki grafikte gösterildiği gibidir:

4) İç ve dış borç stokundaki gelişmeler yıllar itibariyle aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

	1995	1996	1997	1998	1999	2000 (1)
İç Borç Stoku (milyar TL)	1.361.007	3.148.985	6.283.425	11.612.885	22.920.145	28.538.769
İç Borç Stoku (%GSMH)	17,3	21,0	21,4	21,9	29,3	-
Toplam Dış Borç Stoku (milyar USD)	73,278	84,123	91,586	106,052	111,215	-
Toplam Dış Borç Stoku (%GSMH)	42,6	45,8	47,6	51,3	60,1	-
Kamu Dış Borç Stoku (milyar USD)	39,472	40,213	39,313	40,208	40,584	-
Kamu Dış Borç Stoku (%GSMH)	22,9	28,1	26,1	25,3	27,3	-

(1) Nisan ayı sonu itibariyle.

5) Ülkemizde bütçe finansmanı iç ve dış borçlanma ile yapılmaktadır. Son yıllara kadar, bütçe finansmanında ağırlıklı olarak iç borçlanma kullanılmış olup, kısa vadeli ve yüksek maliyetli borçlanmalar gerçekleştirilmek zorunda kalınmıştır. Yüksek tutarlarda iç borçlanmanın yanında, Türkiye 1999 senesine kadar 'net dış borç ödeyicisi' konumunu muhafaza etmiştir. 2000 yılı başından itibaren uygulanmaya başlanan, IMF tarafından da desteklenen anti-enflasyonist program çerçevesinde, kamu borçlanmasının Gayri Safi Milli Hasılaya oranının giderek azaltılması hedeflenmektedir. Bu amaca yönelik olarak, iç borçlanmanın toplam kamu borçlanması içindeki payı azaltılarak, daha uzun vadeli ve daha uygun koşullarda dış borçlanmaya ağırlık verilmeye başlamıştır. Dış borçlanmanın yanısıra özelleştirme, cari harcamaların kısıtlanması, sosyal güvenlik reformu, tarım reformu, vergi gelirlerinin artırılması gibi önlemlerle bütçe açığı azaltılmaya çalışılmaktadır. Bu kapsamda, bütçe açığı devam ettiği sürece, borçlanmanın sona erdirilmesi sözkonusu olmayıp, bütçe finansmanında borçlanmanın uygun koşullarda temini ve kaynakların etkin kullanımı hedeflenmektedir. Sonuç olarak; uygulanmakta olan enflasyonu düşürme politikalarının temel amaçlarından birisi kamu sektörünün faiz dışı fazla vermesi, özelleştirme gelirlerinin ve daha uzun vadeli ve uygun koşullu dış borçlanma imkanlarının en optimal şekilde kullanılmasıdır. Böylece, öncelikle iç borç stokunun stabilize edilmesi ve ileriki yıllarda da azaltılması sureti ile kaynakların verimli alanlara yöneltilmesi, üretim ve istihdamın orta vadede artırılması amaçlanmaktadır. Borç stokunun yükü ancak bu tedbirlerin eksiksiz uygulanması ile azaltılabilecek ve sürdürülebilir bir noktaya çekilecektir.